

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ : ΜΑΡΙΝΕΤΤΑ ΓΟΥΝΑΡΗ

ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΟΥ 1955 ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΟ ΑΓΩΝΑ ΤΗΣ Ε.Ο.Κ.Α ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ (1955-1959)

- ✘ Η Κύπρος, από το 1191 μ.Χ., όταν κατακτήθηκε από το βασιλιά της Αγγλίας Ριχάρδο το Λεοντόκαρδο, που πήρε μέρος στην Γ΄ σταυροφορία για απελευθέρωση των Αγίων Τόπων, πέρασε συνεχή δουλεία οκτώ σχεδόν αιώνων (1191-1960 μ.Χ.).
- ✘ Οι Ναΐτες (1191-1192), οι Λουζινιανοί (1192-1489), οι Ενετοί (1489-1571), οι Τούρκοι (1571-1878) και οι Άγγλοι (1878-1960) ήταν οι κυρίαρχοι του νησιού, που καταδυνάστευαν το λαό της και εκμεταλλεύονταν τον πλούτο της.

-
- ✘ Παρά τις δύσκολες συνθήκες, κάτω από τις οποίες βρέθηκε ο Κυπριακός λαός, διατήρησε ακλόνητη την πίστη του στην ελληνική καταγωγή του και αντιστάθηκε με πολλούς τρόπους στην αλλοίωση του ελληνικού τρόπου της ζωής του.
 - ✘ Ο πόθος της ελευθερίας δεν έσβησε ποτέ από την ψυχή του Κυπριακού λαού. Μα η δύναμη των κατακτητών δεν επέτρεπε την πραγματοποίησή του.

-
- ✘ Για 77 χρόνια, από το 1878 μέχρι το 1955, οι Κύπριοι διεκδικούσαν με ειρηνικό τρόπο από τους Άγγλους την ελευθερία τους και την ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα, αλλά χωρίς αποτέλεσμα.
 - ✘ Η μια διάψευση της ελπίδας τους ακολουθούσε την άλλη.
 - ✘ Γι' αυτό το 1955 ξεκίνησαν ένοπλο Αγώνα, για να κερδίσουν αυτό που δικαιωματικά τους ανήκε.

Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΑΓΓΛΟΚΡΑΤΙΑΣ

- ✘ Η περίοδος της Αγγλοκρατίας στην Κύπρο είχε διάρκεια 82 ετών (1878 – 1960).
- ✘ Σ' όλα αυτά τα χρόνια οι Έλληνες της Κύπρου, που αποτελούσαν το 82% του πληθυσμού, εξέφραζαν συνεχώς τα εθνικά τους αισθήματα και διαδήλωναν τον αναλλοίωτο πόθο τους για ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα, γιατί ένιωθαν ότι η Κύπρος αποτελούσε αναπόσπαστο τμήμα της.
- ✘ Σ' όλο το διάστημα της Αγγλοκρατίας δεν έπαυαν να ζητούν την πραγματοποίηση του πόθου τους αυτού με υπομνήματα, τηλεγραφήματα, πάνδημα συλλαλητήρια και αποστολή πρεσβειών στο Λονδίνο.

-
- ✘ Τον Οκτώβριο του 1931 τα πράγματα οδήγησαν το λαό σε εθνική εξέγερση εναντίον των Άγγλων, οι οποίοι με την όλη στάση τους απογοήτευαν τον πληθυσμό του νησιού.
 - ✘ Ακολούθησαν συλλήψεις, φυλακίσεις, εκτοπισμοί, απελάσεις και χρηματικά πρόστιμα σε Έλληνες Κυπρίους.
 - ✘ Ταυτόχρονα καταργήθηκαν συνταγματικές ελευθερίες του λαού, που κράτησαν εννιά χρόνια (1931 – 1940).
 - ✘ Επίσης ασκήθηκαν πιέσεις στην ελληνική παιδεία της Κύπρου.

- ✘ Οι ελπίδες των Κυπρίων για ένωση του νησιού τους με την Ελλάδα αναπτερώθηκαν κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου πολέμου, οπότε η Ελλάδα πολεμούσε το φασισμό και το ναζισμό ως σύμμαχος της Μεγάλης Βρετανίας.
- ✘ Αλλά μετά τη λήξη του πολέμου οι Άγγλοι δεν έδειξαν καμιά διάθεση για ικανοποίηση του ενωτικού πόθου του Κυπριακού λαού.
- ✘ Στις 15 του Γενάρη του 1950 η Εθναρχούσα Εκκλησία της Κύπρου πραγματοποίησε το Ενωτικό Δημοψήφισμα μέσα σε κλίμα γενικού ενθουσιασμού και ο Ελληνικός Κυπριακός λαός ψήφισε την ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα σε ποσοστό 95,7%.
- ✘ Οι Άγγλοι όμως τήρησαν και πάλιν αρνητική στάση, γιατί θεωρούσαν πάντα κλειστό το Κυπριακό ζήτημα.

-
- ✘ Στις 28 Ιουλίου 1954 ο Υφυπουργός Αποικιών Χένρυ Χόπκινσον ανέφερε στη Βουλή των Κοινοτήτων ότι η Κύπρος είναι περιοχή με στρατηγική αξία και γι' αυτό ουδέποτε θα εφαρμοστεί η αρχή της αυτοδιάθεσης.
 - ✘ Η Ελλάδα με αίτησή της στον ΟΗΕ το 1954 ζήτησε την «Εφαρμογήν υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών της αρχής των ίσων δικαιωμάτων και της αυτοδιαθέσεως των λαών εις την περίπτωσιν του λαού της Κύπρου».
 - ✘ Στις 17 Δεκεμβρίου 1954 η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ απέρριψε την αίτηση της Ελλάδας.

ΚΑΝΕΝΑΣ ΔΕΝ ΞΕΧΝΑ
ΤΙΠΟΤΑ ΔΕΝ ΞΕΧΝΙΕΤΑΙ

Η ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΕΝΟΠΛΟΥ ΑΓΩΝΑ ΤΗΣ ΕΟΚΑ

- ✘ Οι αρνητικές και πεισματικές θέσεις της Βρετανικής Κυβέρνησης στο πρόβλημα της Κύπρου οδήγησαν τον Κυπριακό λαό σε ένοπλο Αγώνα για να διεκδικήσει το αναφαίρετο δικαίωμά του για ελευθερία.
- ✘ Στην Αθήνα σχηματίστηκε μια δωδεκαμελής Επιτροπή από εξέχοντα πρόσωπα της Κύπρου και της Ελλάδας, η οποία αποφάσισε να διεκδικήσει δυναμικά την αποτίναξη του αγγλικού ζυγού και την ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα.
- ✘ Τα μέλη της Επιτροπής επισφράγισαν την πίστη τους στο σκοπό του Αγώνα με όρκο στην Καινή Διαθήκη στις 7 Μαρτίου 1953. Πρόεδρος της Επιτροπής αυτής ορίστηκε ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος, ο οποίος ενεργούσε ως πολιτικός αρχηγός του Απελευθερωτικού Αγώνα, τον οποίο και χρηματοδοτούσε.

-
- ✘ Η Επιτροπή διόρισε ένα από τα μέλη της, το Γεώργιο Γρίβα, στρατιωτικό αρχηγό του Αγώνα, ο οποίος ήταν συνταγματάρχης εν αποστρατεία και διέθετε πλούσια πείρα στρατιωτική, κυρίως σε θέματα τακτικής πολέμου.
 - ✘ Ως αρχηγός της Εθνικής Οργάνωσης Κυπρίων Αγωνιστών (ΕΟΚΑ) χρησιμοποίησε το ψευδώνυμο Διγενής. Ο Γεώργιος Γρίβας ήξερε ότι αναλάμβανε ένα πολύ δύσκολο έργο, αλλά είχε ισχυρή θέληση, αποφασιστικότητα και προπαντός απόλυτη πίστη στο σκοπό του Αγώνα.
 - ✘ Αφού μελέτησε τις δυνατότητες διεξαγωγής ένοπλου Αγώνα με δυο επισκέψεις του στην Κύπρο, το 1951 και το 1952, κατάρτισε στην Αθήνα γενικό σχέδιο δράσης, το οποίο έθεσε σ' εφαρμογή αμέσως μετά τη μυστική άφιξή του στις ακτές της Πάφου το βράδυ της 10ης Νοεμβρίου 1954.

-
- ✘ Για την εισαγωγή οπλισμού στην Κύπρο από την Ελλάδα ο Διγενής χρησιμοποίησε φίλους και συνεργάτες του. Το πρώτο φορτίο όπλων έφτασε στην Κύπρο τον Μάρτιο του 1954.
 - ✘ Μ' αυτά τα λίγα όπλα ξεκίνησε ο Αγώνας της ΕΟΚΑ την 1η Απριλίου 1955. Ένα δεύτερο φορτίο, που μεταφερόταν με το πλοιάριο «Άγιος Γεώργιος» τον Ιανουάριο του 1955, κατασχέθηκε από τις Αγγλικές Αρχές, κατόπιν προδοσίας, κοντά στο χωριό Χλώρακα της Πάφου.

EO

КА

55

59

-
- ✘ Κατά τη διάρκεια του Αγώνα λειτούργησε μυστικό σχέδιο αποστολής όπλων στην Κύπρο με επιβατικά πλοία της γραμμής Πειραιά-Λεμεσού.
 - ✘ Άλλα όπλα έφταναν με το ταχυδρομείο της Πάφου και με άλλους τρόπους. Στις 29 Ιανουαρίου του 1956 ο οπλισμός της ΕΟΚΑ εμπλουτίστηκε με 800 περίπου κυνηγετικά όπλα Ελληνοκυπρίων, που είχαν πάρει απ' αυτούς μέλη της ΕΟΚΑ.
 - ✘ Ένας άλλος τρόπος, με τον οποίο η ΕΟΚΑ εξασφάλιζε όπλα ήταν οι επιθέσεις σε αστυνομικούς σταθμούς και από νεκρούς Άγγλους στρατιώτες. Μερικά όπλα ήταν επιτόπια κατασκευής σε ειδικά εργαστήρια, στα οποία κατασκευάζονταν επίσης ωρολογιακές βόμβες, νάρκες και άλλο πολεμικό υλικό.

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ ΑΦΙΞΗ ΤΟΥ ΧΑΡΝΤΙΓΚ (1Η ΑΠΡΙΛΙΟΥ – 3 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1955)

- ✘ Στα τέλη Μαρτίου του 1955 η ΕΟΚΑ ήταν έτοιμη για το ξεκίνημα του Αγώνα.
- ✘ Τη νύκτα της 31ης Μαρτίου προς την 1η Απριλίου, 30 λεπτά μετά τα μεσάνυκτα, οι ομάδες της ΕΟΚΑ έδρασαν με επιτυχία.
- ✘ Εκκωφαντικές εκρήξεις συγκλόνισαν τη Λευκωσία, τη Λάρνακα, τη Λεμεσό και στρατιωτικές επισταθμίες. Η ΕΟΚΑ είχε τότε τον πρώτο της νεκρό.
- ✘ Ήταν ο Μόδεστος Παντελή από το Λιοπέτρι, που πέθανε από ηλεκτροπληξία στην προσπάθεια του ν' αποκόψει ηλεκτροφόρα σύρματα, για να δράσουν οι ομάδες της ΕΟΚΑ.

-
- ✘ Την 1η Απριλίου 1955 κυκλοφόρησε η πρώτη προκήρυξη του Διγενή που άρχιζε με τούτα τα λόγια: «Με την βοήθειαν του Θεού, με πίστιν εις τον τίμιον αγώνα μας, με την συμπαράστασιν ολοκλήρου του Ελληνισμού και με την βοήθειαν των Κυπρίων, αναλαμβάνομεν τον αγώνα διά την αποτίναξιν του αγγλικού ζυγού».
 - ✘ Οι δολιοφθορές σε κυβερνητικά κτίρια, αστυνομικούς σταθμούς και στρατιωτικές εγκαταστάσεις συνεχίστηκαν σ' όλη τη διάρκεια του Αγώνα.
 - ✘ Η ΕΟΚΑ με τη δράση της προξενούσε υλικές ζημιές και θύματα μεταξύ των Άγγλων.

ΜΕΡΙΚΕΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΤΟΛΜΗΡΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΜΗΝΩΝ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ ΤΗΣ ΕΟΚΑ ΕΙΝΑΙ:

- ✘ α) Η τοποθέτηση ωρολογιακής βόμβας στις 25 Μαΐου κάτω από το κάθισμα του Κυβερνήτη Άρμιτεϊτζ στο κινηματοθέατρο Παλλάς της Λευκωσίας. Η βόμβα εξερράγη λίγα λεπτά μετά την αποχώρηση του Κυβερνήτη.
 - β) Η επίθεση στον αστυνομικό σταθμό του Αμιάντου στις 22 Ιουνίου 1955 από ανταρτική ομάδα.
 - γ) Η επίθεση στο μεταλλείο Μιτσερού στις 22 Σεπτεμβρίου 1955 από ανταρτική ομάδα.
- Παράλληλα με τη στρατιωτική δράση της ΕΟΚΑ ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος δρούσε στο πολιτικό πεδίο. Στις 15 Απριλίου 1955 αναχώρησε για το Μπαντούγκ της Ινδονησίας, όπου συγκροτήθηκε Αφρικανοασιατικό Συνέδριο με εκπροσώπηση 29 κρατών.

-
- ✘ Εκεί, σε δημοσιογραφική διάσκεψη, μίλησε για το δικαίωμα αυτοδιάθεσης του Κυπριακού λαού. Στις 11 Ιουλίου πήγε στην Ελλάδα και έπεισε την Ελληνική Κυβέρνηση να καταθέσει αίτηση στον ΟΗΕ για την εφαρμογή της αρχής της αυτοδιάθεσης στην περίπτωση του Κυπριακού λαού.
 - ✘ Ο Αγώνας της ΕΟΚΑ δεν βρήκε σύμφωνους τους Τουρκοκυπρίους που εξέφρασαν στον Κυβερνήτη την ανησυχία τους.
 - ✘ Η ΕΟΚΑ με φυλλάδιά της ξεκαθάριζε το σκοπό και την τακτική του Αγώνα.
 - ✘ Με φυλλάδιό της, που κυκλοφόρησε σε τουρκική γλώσσα τον Ιούλιο του 1955 στην τουρκική συνοικία της Λευκωσίας, διαβεβαίωσε τους Τουρκοκύπριους ότι ο Αγώνας δεν στρέφεται εναντίον τους, αλλά εναντίον του Άγγλου κυρίαρχου και τα φυλλάδιά της, που κυκλοφορούσαν στην ελληνική γλώσσα, τόνιζαν ότι μοναδικός σκοπός του Αγώνα ήταν η απελευθέρωση της Κύπρου και η ένωσή της με την Ελλάδα.

- ✘ Οι Άγγλοι, που ήταν αντίθετοι στην παραχώρηση του δικαιώματος της αυτοδιάθεσης στον Κυπριακό λαό, συγκάλεσαν Τριμερή Διάσκεψη στο Λονδίνο στις 29 Αυγούστου 1955.
- ✘ Σ' αυτή πήραν μέρος αντιπροσωπίες των Κυβερνήσεων Βρετανίας, Ελλάδας και Τουρκίας.
- ✘ Τα θέματα καθορίστηκαν ως εξής: «Πολιτικά και αμυντικά ζητήματα που επηρεάζουν την Ανατολική Μεσόγειο, περιλαμβανομένης της Κύπρου».
- ✘ Η Τριμερής Διάσκεψη έληξε στις 7 Σεπτεμβρίου, χωρίς να γίνει καμιά συμφωνία, λόγω των διαφορετικών θέσεων των τριών χωρών.
- ✘ Τη συμμετοχή της Τουρκίας στη Διάσκεψη εκμεταλλεύτηκε η Βρετανία και τότε και αργότερα και δεν ικανοποιούσε το αίτημα του Κυπριακού λαού για αυτοδιάθεση.

-
- ✘ Στις 6 Σεπτεμβρίου 1955 ο τουρκικός όχλος, με συνενοχή της Τουρκικής Κυβέρνησης, διέπραξε βανδαλισμούς εις βάρος του ελληνικού πληθυσμού της Κωνσταντινούπολης και της Σμύρνης.
 - ✘ Κατέστρεψε πολλές ορθόδοξες εκκλησίες και άλλα Ελληνικά κτίρια. Δύο μητροπολίτες και αρκετοί ιερείς τραυματίστηκαν, πολλοί Έλληνες κακοποιήθηκαν και 20 θανατώθηκαν.
 - ✘ Ο Κυβερνήτης της Κύπρου, για ν' αντιμετωπίσει την ΕΟΚΑ, στις 15 Ιουλίου 1955 έθεσε σε ισχύ το νόμο περί προσωποκρατήσεως, που έδινε το δικαίωμα στις δυνάμεις ασφαλείας να συλλαμβάνουν οποιονδήποτε πολίτη θεωρούσαν ύποπτο για παράνομες ενέργειες και να τον εγκλείει στη φυλακή, στο φρούριο της Κερύνειας ή σε στρατόπεδα συγκέντρωσης για ακαθόριστο χρονικό διάστημα.

-
- ✘ Στις 20 Σεπτεμβρίου 1955 άρχισε τις εργασίες της η 10η Σύνοδος της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ.
 - ✘ Η εγγραφή του Κυπριακού στην ημερήσια διάταξη απορρίφθηκε.
 - ✘ Στην Κύπρο δημιουργήθηκε αντίδραση με μαχητικές διαδηλώσεις και παναπεργία.
 - ✘ Στις 23 Σεπτεμβρίου 1955 δραπέτευσαν από το φρούριο της Κερύνειας 16 πολιτικοί κρατούμενοι. Συνελήφθησαν 7, αλλά οι άλλοι 9 κατόρθωσαν να ενωθούν με ανταρτικές ομάδες της ΕΟΚΑ.

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ ΑΦΙΞΗ ΤΟΥ ΧΑΡΝΤΙΓΚ (1Η ΑΠΡΙΛΙΟΥ – 3 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1955)

- × Στις 3 Οκτωβρίου 1955 τον Κυβερνήτη Άρμιτεϊτζ αντικατέστησε στην Κύπρο ο Σερ Τζων Χάρντιγκ, Αρχηγός του Αυτοκρατορικού Γενικού Επιτελείου Στρατού.
- × Ο Χάρντιγκ ήρθε αποφασισμένος να συντρίψει την ΕΟΚΑ. Ενίσχυσε περισσότερο το στρατό και στις 26 Νοεμβρίου 1955 κήρυξε την Κύπρο σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης. Αλαζονικά φερόμενος θάνατο διακήρυξε ότι οι μέρες της ΕΟΚΑ είναι μετρημένες.
- × Θέσπισε κανονισμούς, που προνοούσαν ποινή θανάτου για όσους μετέφεραν ή χρησιμοποιούσαν όπλα ή βόμβες ή εκρηκτικές ύλες.
- × Τα μέτρα όμως αυτά δεν έφεραν τον εκφοβισμό στον Ελληνικό Κυπριακό λαό, όπως ανέμενε ο Χάρντιγκ, αλλά το εντελώς αντίθετο αποτέλεσμα.
- × Αύξησαν τη συμπάθεια και τη βοήθεια του λαού προς την ΕΟΚΑ, τα μέλη της οποίας προέβαιναν συνεχώς στις πιο ριψοκίνδυνες πράξεις, αφηφώντας το θάνατο.

ΤΑ ΚΥΡΟΤΕΡΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ – ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1955

ΑΠΟ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΕΟΚΑ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΑΚΟΛΟΥΘΑ:

- × α) Στις 4 Οκτωβρίου μια ομάδα επιτέθηκε στον αστυνομικό σταθμό Λευκονοίκου και αφαίρεσε 11 όπλα.
- × β) Στις 20 Οκτωβρίου άλλη ομάδα, ύστερα από επιδρομή σε στρατιωτική αποθήκη της Αμμοχώστου, πήρε 16 όπλα.
- × γ) Στις 23 Νοεμβρίου στήθηκε ενέδρα από αντάρτες, με επικεφαλής τον Διγενή, σε δύο στρατιωτικά αυτοκίνητα στο δρόμο Κυπερούντας – Χανδριών. Οι Άγγλοι είχαν δύο νεκρούς και δύο τραυματίες.
- × δ) Η πιο μεγάλη επιτυχία της ΕΟΚΑ ήταν η μάχη που έγινε στις 11 Δεκεμβρίου κοντά στα Σπήλια, όπου ήταν τα λημέρια της ΕΟΚΑ. Εκεί βρίσκονταν ο Διγενής, ο Αυξεντίου και άλλοι αγωνιστές. Οι Άγγλοι στρατιώτες προχωρούσαν από δύο διαφορετικές κατευθύνσεις, για να περικυκλώσουν τους αγωνιστές.

ΕΛΕΥ-
ΘΕΡΙΑ

Η

ΘΑΝΑ-
ΤΟΣ

Ε Ο Κ Α

ΖΗΤΩ

Η

ΕΛΛΑΣ

- ✘ Ο Αυξεντίου, που με τρεις άλλους επιτηρούσε την περιοχή, πυροβόλησε και προς τις δύο κατευθύνσεις των Άγγλων. Επειδή επικρατούσε πυκνή ομίχλη,
- ✘ οι Άγγλοι και των δυο ομάδων νόμισαν ότι πυροβολούνται από μέλη της ΕΟΚΑ, οπότε για αρκετή ώρα αλληλοπυροβολήθηκαν, με αποτέλεσμα να έχουν 15 νεκρούς και 35 τραυματίες
- ✘ ε) Στις 15 Δεκεμβρίου η ΕΟΚΑ έχασε το πρώτο της παλληκάρι στο πεδίο της μάχης, που έγινε στην τοποθεσία Μερσινάκι, κοντά στους αρχαίους Σόλους.
- ✘ Νεκρός ήταν ο Χαράλαμπος Μούσκος, μέλος της αντάρτικης ομάδας του Μάρκου Δράκου, η οποία έστησε ενέδρα σε στρατιωτικό αυτοκίνητο. Δύο άλλοι αγωνιστές, ο Ανδρέας Ζάκος και ο Χαρίλαος Μιχαήλ συνελήφθησαν και αργότερα απαγχονίστηκαν.

- ✘ Ο Χάρντιγκ, παράλληλα με τις στρατιωτικές επιχειρήσεις που γίνονταν για τη συντριβή της ΕΟΚΑ, άρχισε συνομιλίες με τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο για πολιτική διευθέτηση του Κυπριακού προβλήματος.
- ✘ Οι συνομιλίες άρχισαν στις 4 Οκτωβρίου 1955 και έληξαν στις 11 του ίδιου μήνα λόγω διαφωνιών.
- ✘ Νέος γύρος συνομιλιών ξανάρχισε στις 9 Ιανουαρίου 1956. Και πάλιν οι προβαλλόμενες θέσεις των δύο ανδρών ήταν διαφορετικές.
- ✘ Στην τελευταία συνάντηση της 29ης Φεβρουαρίου πήρε μέρος και ο Βρετανός Υπουργός Αποικιών Λέννοξ Μπούντ.

- × Οι Άγγλοι εισηγούνταν την παροχή αυτοκυβέρνησης στον Κυπριακό λαό για αόριστο χρονικό διάστημα, ενώ ο Αρχιεπίσκοπος επέμενε να οριστεί χρόνος για την εφαρμογή της αρχής της αυτοδιάθεσης.
- × Έτσι οι διαπραγματεύσεις κατέληξαν σε ναυάγιο. Ο Αρχιεπίσκοπος στις 6 Μαρτίου διακήρυξε: «Εν ουδεμιά περιπτώσει θα υποστείλωμεν την σημαίαν της αυτοδιαθέσεως».
- × Στις 9 Μαρτίου 1956 ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος συνελήφθηκε στο αεροδρόμιο Λευκωσίας, από το οποίο θα μετέβαινε στην Αθήνα για συνομιλίες με την Ελληνική Κυβέρνηση.

- ✘ Την ίδια μέρα συνελήφθησαν ο Μητροπολίτης της Κερύνειας, ο Παπασταύρος Παπαγαθαγγέλου και ο Πολύκαρπος Ιωαννίδης.
- ✘ Και οι τέσσερις εξορίστηκαν στις Σεϋχέλλες. Στην Κύπρο ακολούθησε περίοδος στρατοκρατίας.
- ✘ Οι Άγγλοι επιδίδονταν σε βανδαλισμούς εις βάρος του ελληνικού πληθυσμού. Η ΕΟΚΑ εξαπέλυε παντού σφοδρές επιθέσεις.
- ✘ Την 21η Μαρτίου 1956 ο θαλαμηπόλος του Χάρντιγκ τοποθέτησε ωρολογιακή βόμβα στο κρεβάτι του Κυβερνήτη, η οποία λόγω κλιματολογικών συνθηκών δεν εξερράγη και ανακαλύφθηκε την επόμενη μέρα .

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΞΟΡΙΑ ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΟΥ ΑΠΟ ΤΙΣ ΣΕΨΧΕΛΜΕΣ (3 ΜΑΡΤΙΟΥ 1956 – 28 ΜΑΡΤΙΟΥ 1957)

- × Στις 10 Μαΐου 1956 ο Μιχαλάκης Καραολής και ο Ανδρέας Δημητρίου απαγχονίζονται στις κεντρικές φυλακές της Λευκωσίας για τη δράση που είχαν ως μέλη της ΕΟΚΑ. Ενταφιάζονται στις κεντρικές φυλακές.
- × Στο ίδιο χώρο αργότερα θα ταφούν άλλα έντεκα μέλη της ΕΟΚΑ. Μετά την ανεξαρτησία της Κύπρου τα φυλακισμένα μνήματα έγιναν ιερό προσκύνημα Κυπρίων και ξένων επισκεπτών.
- × Τον Ιούνιο του 1956 έγιναν μεγάλες έρευνες στην περιοχή του Κύκκου για σύλληψη του Διγενή και ανταρτών της ΕΟΚΑ.
- × Ο Διγενής με πέντε παλληκάρια του κατόρθωσε να διαφύγει. Ύστερα από μεγάλες ταλαιπωρίες κατέληξε στη Λεμεσό με τον Αντώνη Γεωργιάδη.
- × Εκεί παρέμεινε και διηύθυνε τον Αγώνα μέχρι τη λήξη του.
- × Κατά τη διάρκεια των ερευνών για τη σύλληψή του προκλήθηκε πυρκαγιά στο δάσος της Πάφου, που πήρε μεγάλες διαστάσεις στις 17 Ιουνίου.
- × Λόγω ξαφνικής μεταβολής του ανέμου έχασαν τη ζωή τους 19 Άγγλοι στρατιώτες και τραυματίστηκαν 18.

- ✘ Στις 12 Ιουλίου 1956 ο Βρετανός Πρωθυπουργός Ήντεν ανακοίνωσε πρόθεση της χώρας του για εισαγωγή συντάγματος αυτοκυβέρνησης στην Κύπρο.
- ✘ Το έργο αυτό ανέλαβε ο συνταγματολόγος λόρδος Ράνκλιφ ο οποίος ήρθε στην Κύπρο για μελέτη των πολιτιστικών συνθηκών.
- ✘ Οι Έλληνες της Κύπρου δεν είχαν καμιά συνεργασία μαζί του.
- ✘ Στις 9 Αυγούστου 1956 απαγχονίζονται τρία μέλη της ΕΟΚΑ, ο Ανδρέας Ζάκος, ο Χαρίλαος Μιχαήλ και ο Ιάκωβος Πατάσος.
- ✘ Άλλοι τρεις αγωνιστές απαγχονίζονται την 21η Σεπτεμβρίου, ο Μιχαήλ Κουτσόφτας, ο Ανδρέας Παναγίδης και ο Στέλιος Μαυρομμάτης.
- ✘ Στις 16 Αυγούστου 1956 ο Διγενής κήρυξε εκεχειρία της ΕΟΚΑ, για να διευκολύνει την εξεύρεση πολιτικής λύσης στο Κυπριακό.
- ✘ Ο Χάρντιγκ, αντί να ανταποκριθεί με διακοπή των στρατιωτικών ερευνών, ανακοίνωσε όρους παράδοσης των μελών της ΕΟΚΑ. Ο Διγενής απάντησε ότι οι νικητές δεν παραδίδονται.

- ✘ Για ενίσχυση του Αγώνα της ΕΟΚΑ ο Διγενής τον Αύγουστο του 1956 δημιούργησε την Πολιτική Επιτροπή Κυπριακού Αγώνα (ΠΕΚΑ), που εργάστηκε για τη διατήρηση αρραγούς εσωτερικού μετώπου, την εξύψωση του ηθικού του λαού και την καταπολέμηση της προπαγάνδας του αντιπάλου.
- ✘ Η ΠΕΚΑ εκπλήρωσε πλήρως τον προορισμό της.
- ✘ Στις 3 Μαρτίου 1957 οι Άγγλοι κατόπιν πληροφοριών ανακάλυψαν το κρησφύγετο του Γρηγόρη Αυξεντίου και των τεσσάρων συναγωνιστών του, που βρίσκεται κοντά στη μονή Μαχαιρά.

- ✘ Ο Αυξεντίου δεν παραδίδεται και επί οκτώ ώρες πολεμά εναντίον εκατοντάδων στρατιωτών.
- ✘ Με διαταγή του παραδίδονται οι τέσσερις συναγωνιστές του.
- ✘ Οι Άγγλοι ρίχνουν βενζίνη στο κρησφύγετο και τρεις εμπρηστικές βόμβες. Ο Αυξεντίου γίνεται ολοκαύτωμα στο βωμό της ελευθερίας της πατρίδας του.
- ✘ Ξημερώματα της 14ης Μαρτίου 1957 απαγχονίζεται ο 19χρονος Ευαγόρας Παλληκαρίδης, που διέκοψε στην τελευταία τάξη του Γυμνασίου Πάφου τη μόρφωση του και έγινε αντάρτης της ΕΟΚΑ.

«Θ' ακολουθήσω με θάρρος τη μοίρα μου. Ίσως αυτό να ναι το τελευταίο μου γράμμα. Μα πάλι δεν πειράζει. Δεν λυπάμαι για τίποτα. Ας χάσω το κάθε τι. Μια φορά κανείς πεθαίνει.

Θα βαδίσω χαρούμενος στην τελευταία μου κατοικία. Τι σήμερα τι αύριο; Όλοι πεθαίνουν μια μέρα.

Είναι καλό πράγμα να πεθαίνει κανείς για την Ελλάδα.

Ωρα 7:30. Η πιο όμορφη μέρα της ζωής μου. Η πιο όμορφη ώρα. Μη ρωτάτε γιατί.»

Ευαγόρας Παλληκαρίδης

ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΑΥΞΕΝΤΙΟΥ

- ✘ Με απόφαση του Βρετανικού Υπουργικού Συμβουλίου της 28ης Μαρτίου 1957 ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος και οι συνεξόριστοί του είναι ελεύθεροι να μεταβούν σε οποιαδήποτε χώρα πλην της Κύπρου.
- ✘ Οι τέσσερις άνδρες φεύγουν από τις Σεϋχέλλες και φτάνουν στις 17 Απριλίου στην Αθήνα, όπου τους επιφυλάσσεται ενθουσιώδης υποδοχή.

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΝΕΞΟΡΙΣΤΩΝ ΤΟΥ ΜΕΧΡΙ ΤΗ ΛΗΞΗ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ

- × Στις 19 Ιουνίου 1957 ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος σε συνέντευξή του στην Αθήνα με Έλληνες και ξένους δημοσιογράφους κατάγγειλε τα βασανιστήρια των Άγγλων στην Κύπρο, ανέφερε συγκεκριμένες περιπτώσεις και ζήτησε τη διενέργεια αμερόληπτης διεθνούς έρευνας.
- × Οι καταγγελίες του προκάλεσαν παγκόσμια συγκίνηση.
- × Στις 22 Οκτωβρίου 1957 ο Χάρντιγκ υπέβαλε την παραίτησή του και αναχώρησε από την Κύπρο στις 4 Νοεμβρίου.
- × Στις 3 Δεκεμβρίου ανέλαβε τα καθήκοντα του ο νέος Κυβερνήτης Σερ Χιου Φουτ, Κυβερνήτης προηγουμένως της Ιαμαϊκής.
- × Στις 26 Νοεμβρίου 1957 έγινε μεγάλη δολιοφθορά από την ΕΟΚΑ στη στρατιωτική βάση Ακρωτηρίου.
- × Στις 4.15μ.μ ακούστηκαν δυο εκκωφαντικές εκρήξεις από δύο βόμβες, που τοποθετήθηκαν στις μηχανές δυο αεριωθούμενων βομβαρδιστικών «Καμπέρα».
- × Ακολούθησαν εκρήξεις ντεποζιτών των αεροσκαφών και φλόγες περιέζωσαν ολόκληρο το υπόστεγο των αεροπλάνων, όπου υπήρχαν τέσσερα αεριωθούμενα «Καμπέρα» και ένα τύπου «Βένομ».
- × Η δολιοφθορά αυτή θεωρήθηκε η πιο καταστρεπτική στην ιστορία της Αγγλίας. Οι ζημιές υπολογίστηκαν σε 4,5 εκατομμύρια λίρες.

- ✘ Στις αρχές Μαρτίου του 1958 ο Διγενής ύψωσε τη σημαία της παθητικής αντίστασης.
- ✘ Με προκήρυξή του κάλεσε τον Κυπριακό λαό να μποϊκοτάρει τα αγγλικά προϊόντα και να υποστηρίξει τα εγχώρια. Με το οικονομικό μποϊκοτάζ κατά των Άγγλων η Κυπριακή Κυβέρνηση είχε ζημιές δέκα περίπου εκατομμυρίων λιρών.
- ✘ Τον Ιούλιο του 1958 η κατάσταση στην Κύπρο επιδεινώνεται. Οι δυνάμεις ασφαλείας συνεχίζουν τις επιχειρήσεις τους για καταστολή της «τρομοκρατίας», όπως αποκαλούν τη δράση της ΕΟΚΑ.
- ✘ Στις 5 Ιουλίου συλλαμβάνουν και κακοποιούν ένα παιδί στο χωριό Αυγόρου. Οι γυναίκες του χωριού ορμούν και το ελευθερώνουν.
- ✘ Η συμπλοκή γενικεύεται. Οι στρατιώτες πυροβολούν εναντίον των αμάχων του χωριού.
- ✘ Φονεύονται ο Παναγιώτης Ζαχαρία και η Λουκία Παπαγεωργίου, έγκυος και μητέρα έξι παιδιών.

-
- ✘ Ο Διγενής συνεχίζει να κτυπά τους Άγγλους αποτελεσματικά. Οι Τουρκοκύπριοι βεβηλώνουν ναούς, καίνε εικόνες, διαπράττουν βιαιοπραγίες και δολοφονούν Ελληνοκύπριους στις πόλεις και στην ύπαιθρο.
 - ✘ Ο Φουτ επιβάλλει κατ' οίκον περιορισμό από τις 7π.μ. μέχρι τις 7μ.μ. για ένα μήνα. Στο διάστημα αυτό συλλαμβάνονται 2000 περίπου Ελληνοκύπριοι με τη δικαιολογία ότι συμπαθούν την ΕΟΚΑ.
 - ✘ Στις 19 Ιουνίου 1958 ο Βρετανός Πρωθυπουργός Μακμίλλαν ανακοίνωσε στη Βουλή των Κοινοτήτων συνεταιριστικό σχέδιο για πολιτική διευθέτηση του Κυπριακού προβλήματος. Οι Άγγλοι προσπαθούν να το επιβάλουν από την 1η Οκτωβρίου με την υποστήριξη της Τουρκίας.

EO

КА

55

59

-
- ✘ Το απορρίπτουν η Ελληνική Κυβέρνηση, ο Κυπριακός λαός, ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος και ο Διγενής, ο οποίος σε φυλλάδιό του διακήρυξε: «Δεν θα υποκύψωμεν εις την αγγλοτουρκικήν συνωμοσίαν του συνεταιρισμού.
 - ✘ Δεν δεχόμεθα συμβιβασμούς. Ζητούμεν καθαράν αυτοδιάθεσιν».
 - ✘ Στις 2 Σεπτεμβρίου 1958 Άγγλοι στρατιώτες, κατόπιν πληροφοριών, περικυκλώνουν έναν αχυρώνα στο Λιοπέτρι. Μέσα σ' αυτόν βρίσκονται τέσσερις αγωνιστές της ΕΟΚΑ, ο Ανδρέας Κάρυος, ο Φώτης Πίπτας, ο Ηλίας Παπακυριακού και ο Χρίστος Σαμαράς.
 - ✘ Αρνούνται να παραδοθούν και οι Άγγλοι ρίχνουν βενζίνη και πυρπολούν τον αχυρώνα. Στην έξοδο τους πολεμούν γενναία και πέφτουν νεκροί στο πεδίο της μάχης.

-
- ✘ Στις 23 Σεπτεμβρίου 1958 η Βαρβάρα Κάσλ, Αντιπρόεδρος του Βρετανικού Εργατικού Κόμματος, επιστρέφοντας στο Λονδίνο από την Αθήνα, όπου είχε συνομιλίες με τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο, δήλωσε ότι ο Αρχιεπίσκοπος δεν αποκλείει την ανεξαρτησία της Κύπρου με εγγύηση του ΟΗΕ, αφού προηγηθεί ορισμένη περίοδος αυτοκυβέρνησης.
 - ✘ Στις 19 Νοεμβρίου 1958 ανακαλύφθηκε από τους Άγγλους, κατόπιν προδοσίας, το κρησφύγετο του Κυριάκου Μάτση στο Κάτω Δίκωμο.
 - ✘ Ο Μάτσης διέταξε τους δυο συναγωνιστές του να βγουν από το κρησφύγετο και ο ίδιος φώναξε στους Άγγλους: «Δεν θα βγω ζωντανός.
 - ✘ Θα βγω πυροβολώντας». Τότε οι Άγγλοι του έριξαν χειροβομβίδες και ο ατρόμητος αγωνιστής βρήκε ακαριαίο θάνατο.

Γρηγόρης
Αυξεντιου

Παναγιώτης
Παλιηταριδης

Ανδρέας
Ζακος

Ανδρέας
Δημητρίου

Στυλιανός
Λένος

Καρίκος
Μιχαήλ

Ιωάννης
Παπαδόπουλος

Κυριάκος
Ματθαιος

Μιχαήλ
Καραλής

Μιχαήλ
Κουτούφης

- ✘ Στις 25 Νοεμβρίου 1958 άρχισε η συζήτηση του Κυπριακού στον ΟΗΕ. Τελικά ψηφίστηκε από τη Γενική Συνέλευση στις 5 Δεκεμβρίου το σχέδιο του Μεξικού «περί ειρηνικής, δημοκρατικής και δικαίας λύσεως του Κυπριακού, συμφώνως προς το Χάρτην των Ηνωμένων Έθνών».
- ✘ Μετά την πιο πάνω απόφαση του ΟΗΕ έγιναν συνομιλίες στο Παρίσι μεταξύ των Υπουργών Εξωτερικών της Ελλάδας και της Τουρκίας Αβέρωφ και Ζορλού. Ακολούθησε συνάντηση των Πρωθυπουργών Καραμανλή και Μεντερές στη Ζυρίχη, όπου μονογραφήθηκαν σχετικά κείμενα.
- ✘ Στις 19 Φεβρουαρίου 1959 έγιναν δεκτές οι Συμφωνίες της Ζυρίχης στο Λονδίνο και υπογράφηκαν από τους Πρωθυπουργούς και τους Υπουργούς Εξωτερικών της Αγγλίας, της Ελλάδας και της Τουρκίας, καθώς και τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο και τον Τουρκοκύπριο ηγέτη Φασίλ Κουτσιούκ.

- ✘ Με την υπογραφή των Συμφωνιών Ζυρίχης – Λονδίνου έληξε ο Απελευθερωτικός Αγώνας της ΕΟΚΑ και άρχισαν οι προετοιμασίες για τη δημιουργία του νέου κράτους.
- ✘ Στις 16 Αυγούστου 1960 εγκαθιδρύθηκε επίσημα η Κυπριακή Δημοκρατία και άρχιζε μια καινούρια περίοδος στην Ιστορία της Κύπρου.

ΠΗΓΕΣ

- × http://www.eoka.org.cy/?page_id=604
- × <https://gr.pinterest.com/theodorostzivar/%CE%B1%CE%B3%CF%8E%CE%BD-%CE%B5%CE%BF%CE%BA%CE%B1-%CE%BA%CF%8D%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%82-1955-60-eoka-struggle-cyprus-1955/>
- × <https://www.kathimerini.gr/k/sunday-edition/944530/enas-aionas-gematos-ellada-6/>
- × https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CE%B8%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CE%9F%CF%81%CE%B3%CE%AC%CE%BD%CF%89%CF%83%CE%B9%CF%82_%CE%9A%CF%85%CF%80%CF%81%CE%AF%CF%89%CE%BD_%CE%91%CE%B3%CF%89%CE%BD%CE%B9%CF%83%CF%84%CF%8E%CE%BD